

2 Isolatie
Bouwprofielen
Gipsvezelplaten
Bouwplaten

3 Zand en grind
Mortels
Pleisters
Stucadoorsprofielen

4 Cellenbeton
Pleisters
Kalkzandsteen
Mortels
5 Gevelstenen
Laten
Wapeningstaal
Dakbedekking
Wonen garages
Bakkerijgas
Bestrating

FOTO: HORN BACH

Steeds meer bouwproducten zijn voorzien van CE-markering. De CE-markering op bouwproducten wordt als complex ervaren.

HANDHAVING VAN CE-GEMARKEERDE BOUWPRODUCTEN

Er zijn vele CE-gemarkeerde bouwproducten op de Nederlandse markt en het worden er steeds meer. Dat kunnen basis bouwproducten zijn, zoals baksteen en pannen, maar ook samengestelde producten of kits, zoals staalconstructies, ramen, deuren en buitengevelisolatie. De CE-markering op bouwproducten wordt als complex ervaren. In dit artikel is aangegeven hoe bouw- en woningtoezicht en de kwaliteitsborging hiermee om kunnen gaan. Daarbij is uitgegaan van de Verordening bouwproducten uit 2011 (Construction Products Regulation, CPR), omdat er nog geen CE-gemarkeerde bouwproducten onder CPR 2024 op de markt zijn.

TEKST CASPAR VAN DEN THILLART

De CE-markering voor bouwproducten is in de Europese productregelgeving een vreemde eend in de bijt. Bouwproducten zijn halffabricaten die nog worden verwerkt in bouwwerken. De Europese Commissie gaat over de harmonisatie van bouwproducten en de lidstaten stellen eisen aan bouwwerken. Dat leidt tot een duaal stelsel van bevoegdheden, wat de CE-markering van bouwproducten complex maakt. Prestaties van bouwproducten moeten zodanig zijn dat ze kunnen voldoen aan eisen die worden gesteld aan bouwwerken waarin de bouwproducten worden verwerkt. Zo heeft het weinig zin om losse CE-gemarkeerde bakstenen veilig te noemen. De veiligheid van bakstenen krijgt pas betekenis in relatie tot hun verwerking in een bouwwerk: de bakstenen moeten voldoende druksterkte hebben om te kunnen voldoen aan de constructieve eisen die op bouwwerkniveau worden gesteld.

VERMOEDEN VAN CONFORMITEIT

Een belangrijk juridisch beginsel van de CE-markering is de 'presumption of conformity', oftewel het 'vermoeden van conformiteit'. Praktisch gesproken betekent dat beginsel: lidstaten gaan ervan uit dat CE-gemarkeerde producten veilig zijn en aan Europese regels voldoen. Het vermoeden van conformiteit is niet bedoeld als onomstotelijk bewijs. Als het product faalt, is in principe de producent aansprakelijk.

Dit beginsel van vermoeden van conformiteit voor CE-gemarkeerde bouwproducten is in Nederland omgezet in artikel 2.14 van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). Evenals dat bij kwaliteitsverklaringen het geval is, leveren de prestaties van CE-gemarkeerde producten die zijn toegesneden op de voorschriften van het Bbl voldoende bewijs dat aan die voorschriften is voldaan. Producenten leggen prestaties van bouwproducten vast in hun prestatieverklaring (Declaration of Performance, DoP). Als een producent bijvoorbeeld in de DoP van een bouwproduct brandklasse B heeft aangegeven en die klasse voldoet in zijn beoogde toepassing aan de voorschriften van het Bbl, dan kan bij vergunningverlening niet om nader bewijs worden gevraagd.

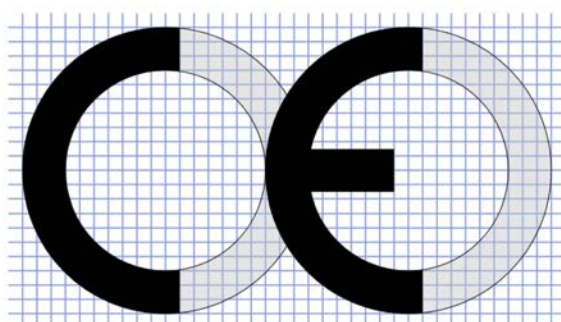
VERMOEDEN VAN NON-CONFORMITEIT EN FRAUDE

U zult denken: mooi dat beginsel van vermoeden van conformiteit voor CE-gemarkeerde producten, maar wat als een producent er met de pet naar heeft gegooid of erger, als fraude wordt vermoed? Bij twijfels of prestaties van CE-gemarkeerde producten daadwerkelijk worden gehaald of dat sprake is van fraude, kan dit worden gemeld aan het markttoezicht. Voor Nederland is dat de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). De ILT heeft een meldformulier voor klachten over CE-gemarkeerde bouwproducten.¹ De ILT onderzoekt klachten en kan zo nodig corrigerende maatregelen verlangen van marktdeel-

nemers die bij de CE-markering zijn betrokken. In geval van grote risico's kan de ILT CE-gemarkeerde producten terugroepen of uit de handel nemen. De ILT voert daarnaast steekproefsgewijs controles uit of marktdeelnemers voldoen aan hun verplichtingen en of bouwproducten werkelijk de prestatie halen als in de DoP aangegeven. Zo heeft de ILT controles uitgevoerd op een aantal productfamilies waarvan u de resultaten kunt nalezen op de ILT-website over de CE-markering op bouwproducten.²

WAT KAN HANDHAVING ZELF DOEN?

Het lokale bouwtoezicht is niet bevoegd om de toegang van CE-gemarkeerde producten tot de Nederlandse markt te regelen. Wel kan het bouwtoezicht bij de vergunningverlening de betrouwbaarheid van de CE-markering checken door administratief na te gaan of de CE-markering correct is aangebracht en te controleren of de data van de bijbehorende DoP correct zijn vermeld. Als getwijfeld wordt aan de betrouwbaarheid van een DoP kan de ILT worden ingeseind. Een CE-gemarkeerd bouwproduct kan worden geweigerd bij de vergunningverlening als productprestaties niet matchen met de eisen die het Bbl stelt aan een bouwwerk. Een simpel voorbeeld: als in de DoP van een bouwproduct brandklasse D is aangegeven, dan kan die brandklasse niet worden betwist (CE heeft immers het vermoeden van conformiteit), maar wel kunnen toepassing van dat bouwproduct in die de-

CE (Conformité Européenne)

CE (China Export)

CE-markering en Chinese export.

len van een bouwwerk waarvoor hogere brandklassen gelden in het kader van de vergunningverlening worden geweigerd. Met administratieve controle door het bouwtoezicht op CE en DoP kan worden nagegaan of CE-gemarkeerde bouwproducten en bouwsystemen zonder bezwaar toegepast kunnen worden in bouwwerken. Hierna wordt die administratieve controle nader toegelicht.

HET CE-LOGO

Soms wordt de CE-markering nogal badinerend met 'Chinese export' aangeduid. Het Chinese export-logo is inderdaad misleidend. De karakters C en E van dit Chinese logo lijken typografisch op het CE-logo, maar ze zijn dichter bij elkaar gebracht.

Naast de karakters C en E moet de CE-markering op het bouwproduct of de verpakking tevens worden voorzien van data, als aangegeven in artikel 9 van de CPR 2011. Tegen het vermelden van productprestaties in het CE-logo is veel bezwaar gemaakt door de lidstaten (dubbele administratieve lasten). Onder CPR 2024 is deze vermelding vervangen door een gegevensdrager (QR-code). Het plaatsen van QR-codes bij de CE-markering is reeds staande praktijk.

	Karakters C en E uit elkaar geplaatst
24	Jaar waarin CE voor het eerst werd aangebracht
Jansen bv Postbus xyz Plaats	Naam en geregistreerd adres producent
NB abcd	Notificatienummer Notified Body
	QR-code voor unieke identificatiecode en DoPC

CE-markering met data en QR-code volgens CPR 2024.

DATA VAN DE DOP

De DoP is de core-business van de CE-markering op bouwproducten. Hierin wordt aangegeven welke essentiële

kenmerken van het product getest zijn en wat de testresultaten (de productprestaties) zijn. DoP's kunnen fysiek worden meegeleverd met het bouwproduct, maar doorgaans wordt voor de digitale weg gekozen: elektronische verzending of een website. Deze digitale trend wordt straks nog versterkt als het digitale paspoort is ingevoerd.

Producenten kunnen DoP's naar eigen inzicht indelen, maar ze moeten minimaal de volgende gegevens bevatten:

- nummer van de DoP;
- unieke identificatiecode van het producttype;
- beoogd gebruik (indien van toepassing);
- naam, handelsnaam producent;
- gemachtigde (indien van toepassing);
- conformiteitsysteem;
- toegepaste geharmoniseerde norm (hEN) en aangemelde instantie (indien van toepassing);
- toegepaste Europese technische beoordelingsdocument (EAD) en Europese technische goedkeuring (ETA) met aangemelde instantie (indien van toepassing);
- productprestaties;
- ondertekening, door of onder verantwoordelijkheid van de producent.

De administratieve controle op DoP's is feitelijk niet meer dan een kwestie van afvinken. Hierna wordt een DoP afvinklijst gegeven voor de items a tot en met j van de DoP, als hiervoor aangegeven. Voorafgaande aan de controle van de items a tot en met j:

- controleer of de DoP in het Nederlands is aangeleverd, volgens artikel 2.13.8 van het Bbl;
- controleer of alle van toepassing zijnde data in de DoP zijn vermeld.

DOP AFVINKLIJST

Ad a. De producent kiest volgens eigen administratie een nummer. U controleert dus alleen op de aanwezigheid van dit nummer.

Ad b. Deze code staat voor het producttype: de reeks van prestatieniveaus en -klassen van het bouwproduct, als aan-

gegeven in de DoP. Deze code is uniek voor het product en mag niet worden verward met het nummer van de DoP.

Ad c. Controleer of het beoogd gebruik, als aangegeven in de DoP, overeenkomt met de daadwerkelijke toepassing van het bouwproduct in het bouwwerk.

Ad d. Controleer of in de DoP de naam, geregistreerde handelsnaam of het handelsmerk en contactadres zijn aangegeven. Communicatie met de producent is onontbeerlijk als er nadere vragen over het bouwproduct zijn.

Ad e. De oorspronkelijke fabrikant kan een gemachtigde aanstellen die namens hem handelt. Dat gebeurt vaak in geval van bouwproducten die van buiten de EU op de EU-markt worden gebracht. Controleer of er een gemachtigde is die correct naam en contactadres in de DoP heeft vermeld. Voor het buitentoezicht: bouwproducten van buiten de EU worden door importeurs in de handel gebracht. Deze importeurs vermelden hun naam en contactgegevens niet in de DoP, maar wel op het bouwproduct zelf, of op de verpakking daarvan.

Ad f. Controleer of het conformiteitsysteem (Attestation and Verification of Constancy of Performance, AVCP) correct is toegepast. De controle op CE-gemarkeerde producten wordt uitgevoerd door zogeheten 'aangemelde instanties' of Notified Bodies. Afhankelijk van het risico van het product kan sprake zijn van zware controle (systeem 1/1+) tot aan een verklaring van de producent zelf (systeem 4). U kunt controleren of de DoP het juiste conformiteitsysteem aangeeft. Ga daarvoor naar de website van Contactbouwproducten (contactbouwproducten.nl) en klik op 'relatie CPR-Bouwregelgeving'. Ga na onder welk mandaat en welke productfamilie het bouwproduct valt. U krijgt vervolgens de aansluitmatrix van het product waarin een kolom voor AVCP-systemen is opgenomen.

Ad g. Controleer of de DoP de juiste hEN vermeldt. Ga daarvoor naar de website van Contactpunt bouwproducten en klik op 'Module CE-markering'. Deze module geeft het juiste normnummer

met bijbehorende publicatiedatum, coëxistentieperiode, beoogd gebruik en AVCP-systemen.

Controleer of de DoP het juiste notificatienummer van de Notified Body vermeldt. Dit nummer is een belangrijke indicator voor het vaststellen van een betrouwbare DoP. Ga naar de SMCS-website van de Europese Commissie.³ Kijk op deze website naar de afdeling NANDO voor informatie over Notified Bodies. Klik vervolgens op Verordening bouwproducten (CPR 2011). Daar vindt u de lijst van Europese Notified Bodies met bijbehorende notificatienummers. Het notificatienummer moet ook in het CE-logo staan (zie tabel 'CE-markering met data en QR-code volgens CPR 2024' in dit artikel).

Ad h. Item h is van toepassing als het bouwproduct onder de vrijwillige CE-markering valt. Controleer of de ETA is voorzien van een DoP volgens artikel 4 van CPR 2011. De nummers van

Europese beoordelingsdocumenten (EAD's) en daaronder vallende Europese technische beoordelingen (ETA's) zijn te vinden in de database op de EOTA-website (Eota.eu). De EAD's zijn openbaar en daarin zijn de essentiële kenmerken en AVCP-systemen vermeld. Het notificatienummer van de Notified Body kunt u vinden als onder item *Ad g* aangegeven. *Ad i.* De productprestaties vormen de kern van de DoP. Omdat de bouwregeling van lidstaten onderling verschilt, is het aantal productprestaties flexibel, met een ondergrens van tenminste één productprestatie. Voor Nederland is op het Contactpunt bouwproducten in aansluitmatrices voor alle productfamilies nagegaan welke productprestaties relevant zijn, gelet op van toepassing zijnde voorschriften van het Bbl. Die flexibiliteit van de CE-markering leidt er toe dat twee dezelfde bouwproducten totaal verschillende DoP's kunnen hebben. Daarom is controle op het aantal

en de waarde van in de DoP opgegeven productprestaties essentieel om te kunnen vaststellen of het bouwproduct kan worden toegepast in een bouwwerk.

Ad j. Last but not least, in verband met de aansprakelijkheid van de producent: check of de DoP daadwerkelijk is ondertekend door de producent of namens de producent. ■

OVER DE AUTEUR

DR. IR. CASPAR VAN DEN THILLART
IS ADVISEUR CE-MARKERING EN
INDUSTRIEEL BOUWEN.

- 1 Zie de ILT-website <https://www.ilent.nl/onderwerpen/producten/labels-keurmerken-en-markeringen/ce-markering>.
- 2 Zie op de ILT-website de verslagen over het onderzoek naar toegangspoorten, staalconstructies, rookmelders, ramen en buitendeuren, isolatiematerialen en constructief hout.
- 3 <https://webgate.ec.europa.eu/single-market-compliance-space/notified-bodies>

Prestatieverklaring brandwerende deuren No 111		Administratieve controle
		Check vooraf: - DoP is in het Nederlands - DoP is compleet
Unieke identificatiecode BrDeXYZ		Ad b. Check of de code al dan niet overeenkomt met DoP nummer
Beoogd gebruik Brandwerende deuren voor toepassing in brand- en rookcompartimenten en vluchtwegen		Ad c. Check of de brandwerende deuren worden toegepast in brandcompartimenten en vluchtwegen van gebouw ...
Geregistreerd handelsmerk producent Jansen bv, Postbus xyz, tel.: 06.....		Ad d. Check communicatiemogelijkheid met producent
Conformiteitsysteem AVCP1		Ad f. Check AVCP1, te controleren op Contactpunt bouwproducten, aansluitmatrix M101b1C1
hEN en Notified Body hEN 16034 Fa. Certificering bv, NB xxxx		Ad g. Check nr. hEN en check het notificatienummer op de NANDO-website
Productprestaties		Ad i. Check met aansluitmatrix M101b1C1
Brandgedrag		Niet uitgewerkt in hEN
Brandweerstand	El xx, EW yy, EWzz	Artikel 4.53 Bbl Check beoordelingscriteria conform NEN 6069
Rookdoorgang	S200	Artikel 4.61 Bbl Check weerstand tegen rookdoorgang (R200)
Zelfsluitendheid	C	Artikel 4.218 Bbl Check zelfsluitendheid
Mogelijkheid ontgrendeling	Ontgrendeling gehandhaafd	Artikel 6.21 Bbl Check uitkomst Pass-fail test
Duurzaamheid:		Technische duurzaamheid, geen eis in Bbl
- degradatie	Klasse	
- corrosie	Bereikt	
Ondertekening Dhr. W. Jansen		Check ondertekening (aansprakelijkheid producent)